

Genootschap Leeuwen van het Centraal Station

Fotoarchief

In de loop der jaren heeft het Leeuwengenootschap een enorme fotoverzameling opgebouwd. Vanwege de beeldrechten die op veel van dat materiaal rust, is de verzameling niet online te bekijken. Dat is jammer. We proberen daar nog een oplossing voor te vinden. Wordt vervolgd.

Leeuwenboek

Het Leeuwengenootschap heeft al enige tijd het plan om een boekje uit te geven. De opzet ervan is inmiddels bepaald en er wordt nu gewerkt aan de tekst. Het boek zal aandacht besteden aan de historie van de beelden. Wanneer, hoe en waarom kwamen ze bij het Centraal Station in Amsterdam, en waarom moesten ze daar weg? En: waar gingen ze heen? Maar ook het verhaal van de zoektocht naar de nog spoorloze leeuwen zal er in zijn te lezen.

Website

In 2014 werd onze website al zo'n 6.500 keer bezocht. Dat zou betekenen dat we dit kalenderjaar de 10.000 bezoekers op jaarbasis gaan halen. Heeft u onze website al eens bekeken? Klik op www.leeuwenCS.nl

Open Monumentendag 13 en 14 september 2014

Bezoek ons op Open Monumentendag in Amsterdam. Zoals u vermoedelijk wel weet is Open Monumentendag een jaarlijks evenement in het tweede weekeinde van september waarbij duizenden monumenten in Nederland gratis toegankelijk zijn voor het publiek. Dit jaar is dat op zaterdag 13 en zondag 14 september. Het thema van deze dagen is "Op reis". Ons Genootschap voelde zich daarbij prima thuis en meldde zich als gegadigde aan. Want de 22 leeuwenbeelden van het Centraal Station hebben natuurlijk

alles te maken met reizen: de ontwikkelingen in de scheepvaart en spoorwegen. Zij danken daaraan hun bestaan, maar ook hun ondergang. Omdat we geen gebouw hebben dat kan worden opengesteld, verzorgen we een activiteit. We geven een lezing van 30 minuten (met veel beeldmateriaal) gevolgd door een wandeling van 1 uur langs de verdwenen leeuwen: 3x op zaterdag en 3x op zondag. We behandelen dan de ontwikkeling van de spoorwegen en scheepvaart rond het Centraal Station aan de hand van het verhaal van de verdwenen leeuwenbeelden. We zijn te gast in een nog jong monument: het in 1965 opgeleverde Havengebouw van W.M. Dudok. Er is prachtig uitzicht over de stad vanaf de bovenste etage. Attentie: voor de lezing is het niet nodig om van te voren aan te melden. Voor de wandeling wel. Misschien tot ziens op 13 of 14 september! Kijk voor meer info op: open-monumentendag/activiteiten/leeuwen-cs.

1907, drie leeuwen op spoorviaduct Haarlemmer Houttuinen naar Westelijk Stationseiland

Onderzoek Elburg

De twee leeuwen in Elburg stonden ooit bij het CS in Amsterdam. Door de sloop van het spoorviaduct verdwenen ze in 1909. Pas in 1954 doken ze op in Elburg. Maar waar waren ze dan van 1909 tot 1954? Dat heeft Theo Wajer onlangs onderzocht. Theo deed al vaker onderzoek voor ons genootschap; zeer succesvol ook. Dat wordt alom toegeschreven aan zijn legendarische vasthoudendheid en creativiteit. Toch hielp dat dit keer niet, omdat het onderzoek bemoeilijkt werd door onder meer een verdwenen archief en een niet meer te traceren document dat iemand zei ooit te hebben gezien. Theo onderzocht o.a. het gerucht dat de leeuwen in 1954 vanuit Buren naar Elburg waren gekomen. Maar wat Theo ook probeerde, er kwam geen enkele aanwijzing waaruit kon worden afgeleid waar de twee beelden in 1954 vandaan gekomen zijn. Het zal vermoedelijk voor altijd in de nevelen der geschiedenis verscholen blijven....

Safari Beatrixpark

Het voor augustus 2014 geplande bezoek aan de échte CS-leeuwen in het Amsterdamse Beatrixpark werd vanwege onvoorziene omstandigheden uitgesteld. We hebben de wandeling nu verschoven naar 2015.

Waarom zijn de grote leeuwen gevonden en de kleine niet?

Het antwoord klinkt te eenvoudig om waar te zijn: "Omdat we er niet naar hebben gezocht!" Dat zit zo. Zowel Doeke, als Theo als Willem (zie foto) en Henk zijn grootgebracht in de nabijheid van de grote leeuwen. Die aanblik is ons meegegeven en als we zoeken naar leeuwen, zoeken we dus naar die leeuwen. Pas recent kwamen we er achter dat de zes leeuwen op de Korte Prinsengracht 20 cm kleiner waren en er iets anders uitzagen. Hun manen zijn woester en ze kijken wat verwilderd in de wereld.

Er is ook een iets serieuzere beantwoording mogelijk. De Korte Prinsengracht leeuwen zijn gemaakt van Udelfanger steen. Althans in het bestek wordt die steensoort expliciet vermeld. Van die steensoort is bekend dat ze wat zachter

1950 Willem bij (grote) leeuw

2012 kleine leeuw Valkeveen

dat is geen sterk argument. Bovendien hebben we nog steeds geen uitsluitsel over het materiaal waar de Korte Prinsengracht beelden van zijn gemaakt. Misschien toch wel van een andere steensoort (omdat Udelfanger steen moeilijker te krijgen was).

Al met al houden wij het er op dat we ze over het hoofd hebben gezien. En voor nu: niet uitgesloten dat we ze alsnog zullen vinden!

grote leeuw Beatrixpark

kleine leeuw Valkeveen

CS wandeling 2014

Op zaterdag 28 juni werd de jaarlijkse leeuwenwandeling gehouden. Ongeveer twintig mensen liepen mee langs de voormalige leeuwenstandplaatsen bij het Amsterdamse Centraal Station. De groep verzamelde zich in de Skylounge van hotel DoubleTreebyHilton op het Oosterdokseiland. Net als vorig jaar werd koffie en de befaamde chocolate cookie door het hotel aangeboden. De tocht voerde rond het Centraal Station, vanwege de vele bouwwerkzaamheden een nogal rommelige maar wel interessante omgeving. Op verschillende punten werd de huidige situatie met die van vroeger vergeleken. Dat gebeurde aan de hand van oude foto's van onder meer Jacob Olie en George Breitner.

1897 de "Vlissingse" leeuwen op de verzakte Westertoeegang (IJ-zijde)

Hoe kwamen in 1910 twee leeuwen in Vlissingen terecht?

In 1910 verhuisden twee leeuwen van de Amsterdamse Westertoeegang naar de Leeuwentrap in Vlissingen. Daar staan ze nu alweer meer dan 100 jaar, veel langer dan ze op hun oorspronkelijke standplaats hebben gestaan (35 jaar). De gemeente kocht de beelden in Amsterdam voor 100 gulden per stuk. De Westertoeegang was dermate verzakt (zie foto) dat het bouwwerk moest worden gesloopt. De acht leeuwen waren overbodig geworden. Ze kwamen te koop. Maar hoe wist men dat in Vlissingen? En: hoe wisten ze in Amsterdam dat men in Vlissingen de twee piepkleine leeuwtjes bij de Leeuwentrap wilde vervangen? Theo Wajer ging spitten in de archieven van Vlissingen en Amsterdam. Zou Floor Wibaut (1859-1936) er iets mee te maken hebben gehad? Die was geboren in Vlissingen, maar vertrok in 1904 naar Amsterdam. Daar werd hij gemeenteraadslid in 1907. Vanaf 1914 bouwde hij grote faam op als wethouder van Volkshuisvesting (Wie bouwt? Wibaut!). Hij wist zeker van de ernstige verzakking van de Westertoeegang af (in die tijd een nationale schande). Maar ook was hij bekend met Vlissingen waar hij vandaan kwam. Het is mogelijk dat hij de gemeente Vlissingen heeft getipt. Mogelijk.

Of had de familie Van Niftrik er iets mee te maken? Jacob van Niftrik junior was wethouder Openbare Werken in Vlissingen van 1905 tot 1913. Zijn vader Jacob van Niftrik senior was tot 1901 stadsingenieur van Amsterdam. Hij werd bekend door zijn (niet uitgevoerde) "Plan Van Niftrik" voor de uitbreiding van Amsterdam. In zijn "Levensberichten" staat veel over de aanleg van de spoorwegen in Amsterdam. Ook over de verzakte Westertoeegang, en de sloop daarvan, schrijft hij. Vader en zoon Van Niftrik hebben daar vast over gesproken. Het kan bijna niet anders dat "Vlissingen" zó bekend raakte met de leeuwen. Helaas vond Theo Wajer geen keihard bewijs daarvoor in de archieven. Theo kennende is dat omdat die stukken niet bestaan. Het blijft dus een onbewezen maar plausibele hypothese: ze wisten in Vlissingen van de leeuwen door de familie Van Niftrik. En Wibaut heeft misschien ook een handje geholpen.

Amsterdam Beatrixpark 2013)